

KAREL HYNEK MÁCHA

DOPISY RODIČŮM, LOŘE A PŘÍBUZNÝM¹

I.

v. Leitmeritz. Dem Herrn Herrn Anton Mácha, Viehmarkt Nro. C. 551/2 in Prag.

9. října 1836.

Rozmilí rodiče!

Jak jsem z Prahy odešel, šel jsem tak kvapně k Velvarům, že bych byl jistě za 4 hodiny ty čtyry míle udělal; když jsem byl ale hodinu od Velvar, zabloudil jsem a přišel jsem do Velvar až po 11té hodině. Všeho toho pospíchání ale – utíkal jsem totiž bez kabátu, a kabát jsem nesl na řemenu připatý – toho pospíchání tedy nebylo potřeba; nebo pan justiciár nejel tamodtud až po 4té hodině. Z Velvar je víc než 4 míle do Litoměřic, a ačkoliv jsme s poštou jeli, bylo juž hodně tma, když jsme přijeli na silnici, a to jsme měli ještě 2 a 1/2 míle domů. Jeli jsme tedy v noci, a poněvadž bylo potom zima, vzal pan justiciár plášť a zaobalil nás oba dva do něj, a tak jsme jeli ve tmě; a kdyby byl postilion pořád netroubil, aby se nám vozy vyhýbaly, byli by jsme spali oba dva. Teď sedím sám v kanceláři, a ačkoliv je neděle, nejdu nikam, – já vím proč. Pan justiciár je u tabule, paní mě posílá na procházku, já ale sedím doma, to jest v kanceláři. Až to psaní přečtou, tak dojdou k panu Štrobachovi, že ho dám prosit, aby řekl panu *Aloyzovi* Trojanovi, aby jim dal ty věci, co má poslat do Litoměřic, že to sem s mýma věcmi pošlou, a aby mi psali oba dva, p. Trojan i pan Štrobach. Jestli juž ale moje věci odeslali, tak mi sem pošlou všechny psaní po poště, od Lori také, já na konci napíšu adress. Na to zrcadlo nezapomenou a nějaký firhaňky k oknům ať Lori ušije. Dnes jsem byl u jídla U zlatého jelena, – tam se platí 20 kr. stříbra za oběd, a přinese se vždycky pro všechny u tabule najednou a může si vzít každý moc-li chce; a sice polívka, maso, zadělávané, husa a salát, a může si nabrat každého třeba třikrát! To jsem si podnarazil bok do foroty na dva dni.

Lori!

Piš mi, jak je s Ludvíkem, jestli již má oči zdravé a co dělá? Jestli jsi již uvedená a kdo při tom byl? pak jestli jsi již u nás nahoře a jak se tam máš? Jestli ještě nejsi, tak pros mou matku,

¹ Převzato z: MÁCHA K. H., *Básně. Máj. Zlomky. Dopisy. Deník*, Praha 1907 (redakčně upraveno).

ať Tě tam vezme, a sice hned; okaž jí to, že o to píšu, a aby na to nezapomněla, že mi to slíbila. Piš mi všechno, co víš nového, a pak žádného ať nenecháš k sobě přicházet z Tvých přátel, to Ti poroučím.

Ňáký firhaňky k oknům budeš musit ušit, já Ti po bratrovi pošlu míru, jak dlouhé a široké. Dělej, aby jsi brzo mohla přijít za mnou. Psaní od Vás z Prahy očekávám s bratrem a se svýma věcma, nebo nejdéle 8 dní po něm, a to se rozumí, že ne prázdné; já bych si dal spravit a obarvit dveře u pokojů a rámy u oken a vymalovat pokoje, dřív než tam se nábytek urovná, – a nemám peníze k tomu. Svoje šaty a všechny své věci, co s sebou vezmeš do Litoměřic, jako co je od mědi a od cejnu, vezmi hned nynčko k nám nahoru, ať si všechno uspořádáš k odjezdu, kdo ví, kdy přijedu a řeknu: „Teď hned pojeděš s sebou do Litoměřic.“ Tak tomu chci, tedy to také snad uděláš. Co jsem napřed psal rodičům, to si přečti. Teď Tě ještě líbám a Ludvíka polib za mne kam chceš. S Bohem.

Karel Hynek Mácha

Budete-li na mě psát po poště, tak musíte adresu tak napsat, jak zde stojí:

v. Prag. Dem Herrn Herrn Ignaz Mácha, absolvirten Juristen, abzugeben in der Kanzlei Sr. des Herrn Herrn Justiziar Joseph Duras Wohlgeboren, lange Gasse NC. 199 in *Leitmeritz*.

II.

[Bez data.]

Milí rodičové!

Teď jsem sám v kanceláři a mohu něco pro sebe psát; tak Jim píši. První den jsem slavil posvícení v Knobízi při tabuli, na kterou se nejméně 20terojídél předložilo a k tomu cyperské víno. Druhý zase na posvícení v Hobšovicích na faře; také se zle nevedlo.

Ale v Litoměřicích – ač jsem byl a ještě zítra budu u p. justiciára u oběda – jde do živého; večere a nocleh stojí mne pokaždé 1 fl. 40 kr. v. č. Najal jsem si pěkný byt, a spát v něm nemohu, neb nemám na čem – lidi, co jsou v domě, by mi dali peřiny; nemají jich ale než pro sebe.

V pondělí přijdu do Prahy, to jest 10tého t. měsíce října. Jsou tak dobří a přichystají mi prádlo a peřiny – a nějaké peníze od dovezení do Litoměřic – neb abych si zde dal něco dělat, nějaký nábytek – zde je 2krát tak draho jako v Praze. Musím tedy všechno z Prahy si přivést, buďto na lodi, bude-li místa, anebo musím k tomu mít celou fůru.

V pondělí 10tého pojedu s panem justiciárem na panství a u večer přijedu do Prahy. A co do těch čas?

Jestli mi budou chtít psát, tedy nejdéle do čtvrtka nebo do pátku; pan Štrobach ví adress a napíše Jim ho.

Jedno psaní patří Štrobachovi a druhé Lori. Panu Štrobachovi ho donese Michal, a Lori ho může pajmáma dolů dát, a nebude-li tam chtít jít, tedy o to žádám Michala.

Až v létě bude moct pajmáma sem do Litoměřic přijedst, já mám dva pokoje, kuchyň atd., celé první poschodí a hezčeji je tu než na Mělníku.

Z mých oken všecky vinice vidět po celém Labi. Až přijedu do Prahy – ostatní. Musím se dát do něčeho jiného. S Bohem! Michala pozdravuju.

Zůstávám upřímný syn

Igz. Mácha.

III.

18. října 1836.

Hned, jak toto psaní dostanete, odepište mi, jak se chlapci vede; je-li mrtev, musí na Volšanském hřbitově zvláštní hrob míti, nejkrásnější, pravím, neboť měl on mým jediným dítětem býti.

IV.

Dne 21 ho října 1836.

Je teď asi 1/2 deváté na noc, sedím doma a zatopil jsem si, protože mám mnoho psát. Abych nemusel jít do hospody, koupil jsem si bochník chleba, za 4 groše uzeného masa (v Praze by ho dostal za 2 krejcary) a přines jsem si džbán vody. Maso jsem musil vyhodit, protože smrdělo. Potom jsem si zatopil, roztlouk jsem kisnu, jednu půlku jsem nechal na dříví a z druhé půlky jsem udělal dříví do tý první. V peci to hořelo dobře, pec se zavře a kouř jde až hořejší troubou z kamen do komína. Sahal jsem, jestli jde mnoho tepla tou troubou ven, ale kouř byl skoro studený, tedy zůstane všecko teplo v kamnech. Pán justiciár už mě ... v kvartýru a divil se, že jsem ... natý. Když jsem přišel do kanceláře a ptali se mě, jak mi je, tak jsem řekl, že dobře sice, ale že jsem slabý, tak mi paní hned uvařila polívku a druhý den zas,

hned jak se maso trochu vodvařilo, vrazila mi do ní vejce a tak jsem furt musil pít polívku. S šifařem jsem mluvil. To bylo tuze hloupé, že se s ním v Praze nic neujednalo, co se mu bude platit, přece jsem to povídal, než jsem šel z Prahy, tenkrát večer, když jsem se slíkal. On chtěl sedum zlatých stříbra a ještě se mně skoro vysmál a řekl, proč se to v Praze neujednalo. Tak to potom, peníze do stěhování, od spravování schodů, cesta do Prahy a z Prahy mě tolik koštovalo, že bezmála nebudu mít žádné peníze.

Dne 24tého píšu zas dál.

Čekám pořád na psaní a žádné nepřichází, pročpak se mi nepíše? V neděli přijela pana justiciera paňmáma a p. sestra, přinesly toho sebou hromadu, dostal jsem.. ko víno a skovám ho až do středy, kdyby někdo přišel do Prahy. – Večer jsem ležel na Radobyly v neděli, na jednom velkém vrchu za Litoměřicema, už bylo tma; vtom vyšel v Litoměřicích oheň. To jsem viděl s toho vrchu. Tak jsem běžel honem do Litoměřic, asi 3/4 hodiny jsem měl co běžet, než jsem tam doběhl, a přece jsem byl jeden z nejprvnějších u ohně. To byl ale oheň; jedenáct stodol samé obilí, najednou hořely, a vítr do toho foukal až hrůza; takovou jasnost a horkost jsem jakživ neviděl. – Hořely stodoly po obou stranách silnice a vítr hnal plamen přes silnici, tak žádný nechtěl přeběhnout a přece tam vzadu žádný nebyl. Tak jsme se přeci odvážili čtyři. Já jsem slík kabát a klobouk a jeden mi polil hlavu vodou, aby mi vlasy nechytily; a běžel jsem okolo třech po každé straně hořících stodol, a za mnou ještě tři lidi. Just byl ale největší čas. Mezi dvěma stodolama je krátká zídka a v té jsou vrata; jedna stodola hořela a druhá ne; ale vrata mezi nima už hořely; kdyby byly vrata dohořely až na druhý konec, byla by od nich ta druhá stodola chytla. Tak já a kominík jsme ty hořící vrata, proto, že byly zavřeny, přelezli, roztloukli jsme závory a porazili jsme je a vyhodili je na silnici, pak jsem vylez na stodolu na špic a sedl jsem jako na koně, a ti druzí mi podávali vodu a já jsem furt střechu políval, aby nechytila; ale sotva jsem tam vydržel horkem a větrem; vždycky než jsem vodu vylil, musil jsem si ksicht natřít a napít se. Tak jsme tu stodolu a celou tu linii za ní zachránili. Potom teprva přišly stříkačky, když byl oheň už slabší, proto žeby jim koně dřív byli nepřeběhli po silnici skrze plamen. Dnes v pondělí ještě pořád hoří. Pan justiciár jel pryč a doma tady je 7 ženských a žádný mužský jen já, kdyby se to tak dnes bylo stalo! Není to od nás ani sto kroků, zrovna za městem, to by byl wirwarr. Papíry a všecko je ve sklepě, budu mít co rovnat. Když jsem přišel k panu justiciárovi se podívat, když již přestávalo hořet trošku, tak jsem byl celý mokrý; povídal mi, že mám dřív pamatovat na něho a naše papíry,

než jiti hasit; ale večeri jsem dostal, protože skrz ten oheň pozdě večereli a já k tomu zrovna přišel. V neděli po všech Svatých je tu v Litoměřicích posvícení.

To abys tu, Lori, byla, byli by jsme nepochybně u p. justiciára pozváni, tobys přece věděla jednou, co se jmenuje dobře jíst. Je už bažantů, zajíců, srnců ... Jak dostanu peníze, koupím kamenné uhlí k topení, je prý zde laciné a dříví [celý] sáh za 11 i za 15 fl. – Věci, co bych rád viděl a co tak vím, že jich bude potřeba, jsou:

1. Sekyrka.
2. Kleště.
3. Vidlice.
4. Lopatka na uhlí.
5. ...
6. Pukličky.
7. Mísa na polívku.
8. Jeden svícen.
9. ...
10. Hospodářiček.
11. Strouhátko.
12. ...
13. ...
14. [Pa]ličku.
15. Moždíř.
16. Vál a váleček.
17. ...
18. Kořenky a troudník.
19. Provazy na půdu.
20. ...
21. Pěchovačky.
22. Mandlovačku.
23. ...
24. Ty fírhaňky.

a mnoho jiného. [Č. 5, 9, 12, 13, 17, 20, 23 seškrtnáno]

Když jsem povídal, že tě, Lori, sem vezmu, tak mi hned všickni říkali, abych je nechal k tobě chodit na oběd, že mi bude platit každý 15 fl. na měsíc; je jich hromadu, jsou sekretář od

magistrátu, aktuár, officiál, pak co jsou zde absolvovaní juristi, našeho domácího pána syn taky, asi 9 je jich, nelíbí už se jim také v hospodě jíst, nestojí to za nic. Já jsem se jim smál, oni ale povídali, že mi nedají pokoj, abych prý už jen kupoval talíře a misky, třeba prý jen takový z červené hlíny. Ti se na Tebe těšejí, až přijdeš, ale neboj se, nebude z toho nic; a já nechci žádné společnosti ani několik [děveček] pro 11 lidí, když nás dva počítám je ... přece třeba. Naši hospodu, co chodím jíst, strhali, a hrnce a talíře a t. d. je všecko roztlučeno, protože u ní hořelo, tak už zas máme po obědách, až někdy za týden zas.

Na Ludvíčka jsem se ani nechtěl ptát, bojím se odpovědi, protože vím, že kdyby bylo dobře, byste mi už byli psali, a pak se bojím, jestli je mu hůř anebo jestli už není živ, že zas budete plakat, když vám na něho zpomenu. – Jestli už mu bůh odlehčil, tak sedni, Lori, na Stellwagen, může-li má matka, ať jede s tebou, aby ještě viděla vinice, na některých teprva sbírají víno. Jeďte s [tím] samým, co jsem jel já, on jede dobře a nikde skoro nestavuje; bratr Vám poví, kde zůstávám. Pište mi ale hned, jak přečtete psaní, jestli jste už ...

Váš H ...

V.

An Herrn Herrn Anton Mácha, bürgerl. Griesler, Viehmarkt 551/2 in Prag.

Jestli se mi ještě nepsalo, tak ať se mi píše hned, což nebylo ještě k tomu času od toho dne, co jsem odešel?

Každou neděli jsem povídal, abyv se mi psalo, tak bych dostal každý úterý psaní. Že všechny pozdravuju, p. Štrobacha a oba p. Trojany.

Jestli má Lori firhaňky ušité, tak ať mi to píše, já jí budu psát, kam se mají dát.

Zrovna jedou šífy okolo, fangličky jejich se třepetají okolo oken; snad vezou uhlí, a mně je skoro zima. Ještě jednou že všechny líbám.

26tého října 1836.

Igz. M.

VI.

v. *Leitmeritz*. Dem Herrn Herrn Anton Mácha, bürgert. Griesler. Viehmarkt NC –y in *Prag. cito.*

28tého října 1836.

Rozmilí rodiče! a ty Lori!

a ty bratře!

Zapřísahám Vás, nebem a čím Vám je nejsvětější, proč mi nepíšete? – Což je Vám to žert? Jestli zde nemám v outerý psaní, tedy se Vám také co nejsnadněji zblázním! Je teď v pátek před 8mou hodinou, již jsem ležel; nejsem vstavu vydržet; jdou na mne ustavičně takové úzkosti, že jsem musil vyskočit a polonahý píšu, sotva že zimou pero držím. Což je to žert, tak dlouho tady sám a sám, nic nedělat, kam a co mohu myslit, než jak je v Praze Vám? a že ne všem dobře, to vím beztoho! Lori nemocná, Ludvík snad mrtev; a já tu mám sedět a myslit si a představovat si to nejhorší, a do Prahy nemoct, a psaní nedostávat. Či nevědí moji rodiče, jakby jim bylo, kdyby musili od umírajícího syna odejít, a celý týden nevědět, jak je s ním? Či myslí, když by jim bylo lhostejné, jak se nám některému z jejich synů vede, že já mám svého syna též tak rád? A ty Lori, což je ti to jedno, jak se mi vede? Já Vás v Praze nechtěl strašit, jak mi je, dělal jsem se jako by mi nebylo nic líto, šetřil jsem Vás, a jen jsem Vás prosil, abych měl do neděle psaní, – a ona je teď skoro druhá, a bude-li třetí přes půl, a já zde nemám psaní aneb někoho z Prahy, tedy za svůj rozum nestojím. Což jste neviděli, jak mnoho mi na tom záleží, vědět, jak je Vám? sotva čtu list, že je zle, a již jsem běžel skoro v noci do Prahy; – či jste to již zapomenuli? Kdybych byl neměl skrz to mrzutost, již bych byl běžel opět, ač mám nohu podvrknutou a bolesti dost veliké. Či by sem byl nemohl Michal přijít, já vím, že v Praze nic nedělá, a těch několik grošů na cestu by snad také dostal? Jestli je Lori nemocná, proč se mi to nepíše? Vždyť víte, že by jí nic nepomohlo, pokud bych nepřišel já do Prahy! Ona, to vím, to žádnému neřekne! To víte! Jestli je nemocná, – a já vím, že je – neb celé noci nespát, to vím také, jak to oučinkuje, a mít přitom takové starosti – já vím, jak já ... Jestli je tedy nemocná, ať se jí to psaní ani nechte, jen ať se jí řekne, že jsem psal a že mám starost. Ještě jednou tedy zapřísahám Vás, aby jste mi hned psali, hned – sice jestli zde v outerý na nejdíl není psaní, nebo někdo, tedy je se mnou zle! Já jsem již dlouho nespal. Zas přišly na mě nějaké platy, a já teď mám akurát 1 fl. víd. čísla; již jsem dnes nesnídal a ne večeřel – obědvat budu moci zítra a v neděli; a v pondělí ani obědvat ne; a jestli v outerý na lho nedostanu od p. justiciára peníze, a já pochybuju, neb je svátek, tak umřu hlady, neb že v pondělí nebudu mít do úst dát, to je jako dvakrát 2 jsou čtyry! A nic bych si z toho nedělal; jenom ty ouzkosti, co mám každou noc, kdybych zbyl! Vy nemáte svědomí! Což je Vám umírající syn žert? Nevědět, trápí-li se ještě, anebo zdali mu již odlehčino, nechť na jakýkoli způsob? Jen jistotu chci míti, nejistota nejvíc trápí! Ó kdyby raději Lori byla zde v

Litoměřicích! sám zde nejsem vstavu vydržet; – ten, s kterým jsem ještě mluvíval, odejel, a teď jsem sám a sám, jeden pro sebe, se žádným nemluví, na žádného se nepodívám; mně již beztoho dávno celé lidstvo bylo protivné; – a teď ještě ty starosti, což je mi divu, jest-li to nevystojím? Do outerka čekám list! Napište na couvert: „cito“, ono pak rychleji přijde. Adress víte (Lange Gasse Nro 199, Justiziar Duras, Leitmeritz). Co dělá můj prsten a rukavice?

Váš Hynek Mácha.

Tenhle list ať se mi schová, až přijedu do Prahy.

VII.

Milí rodiče a bratře!

Já se tu začínám mít dobře. Na prvního jsem dostal 16 fl. stříbra, a každý měsíc dostanu teď 4 fl. stříbra mimo těch desíti. Něco musí z toho na topení. Já jsem už v sobotu neměl žádné peníze, ale z nenadání mě pozval p. justiciár k obědu na neděli, proto, že jsem musil do Milešova na komissi odpoledne, dal mi zapřáhnout a já jsem jel 2 míle s postilionem až do Milešova, – kdyby tu byl někdo býval, aby jel se mnou. Já jsem vzal plášť a červenou čepici a jel jsem jak jenerál; postilion musil u každý vsi troubit, a co se nám stalo, to až v Praze. V Milešově jsem sněd šest velikánských vdolků. Tam jsem se měl dobře. Já jsem tu také vyhlížel, tlustý v obličejí a červený, – každý se mi divil; jak jsem ale dostal psaní a četl jsem, že Lori byla od Vás z domu, tak jsem se rozvzteklil, že jsem z toho mohl mít smrt. Také od těch čas tuze špatně vypadám. Všecko jsem tu roztrískal a myslil jsem hned, že musím jít odtud a ona že může dělat co chce. Já vím, proč nechci, aby jen z domu ani nevycházela. – Ať tohle čte a prosím je, aby se ani z domu ani neopovážila, až přijdu do Prahy. Nepochybně přijdu už v pondělí. V outerý časně ráno bude kopulace a sice u sv. Štěpána a s Loriných přátel žádný nesmí při tom být, sice, bůh jest můj svědek, já odejdu třeba od samého oltáře a vezmu Ludvíkovi chůvu, a teď, chvála Bohu, budu moci! Její přátelé se opovážili říct, že jim dělám ostudu! Já jim ji teprve udělám! Žádný z nich nesmí k nim do stavení, ani se žádným nemluvějí, nic, za to je žádám. Pan Hindi mi psal, že se má dobře, přijde tuhle ty dny do Prahy; aby jsme se tam tak strefili. V sobotu tady byl trh, jaký v Praze nebývá. – Byl jsem v kanceláři a tam bylo zaznamenáno přes 800 for s obilím. Pšenice za 8 zl. 15 gr. se prodávala. Co bych prosil, jsou ty rukavičky, abych měl, a ten prsten, až přijdu do Prahy. Kdybych se nemusel zlobit a starost mít, já bych tu hnedle vyhlížel jako vypasený děkan, ti chrapouni němečtí beztoho mi líbají ruce a říkají mi: „Gstrenger Herr Justiziar“; tak musím beztoho dobře vypadat. Kamenného uhlí je tu forka za 7 ½ zl., nevím, jestli vid. čísla, nebo stříbra, na

force je ho asi 24 belíků; švec povídá, že je ho na celou zimu dost; ale dříví k němu a a třísky –to asi bude drahé, sáh dříví za 11 zl., to ještě není valné. – Co se píše o moždíři, kdyby tu byl, tak bych ho byl nepotřeboval. Ještě jednou poručím Lori, aby se neopovážila z domu vycházet, já vím proč! Pana Štrobacha že pozdravuji, až přijdu do Prahy, že se uvidíme. P. Trojany taktéž. Však ale není potřeba žádnému říkat proč přijdu, až tam budu, potom ať to vědí. Já všecky líbám a zůstávám upřímný

K. H. Mácha.

Že je Ludvík zdrav, jsem tuze povděčen; co říkal P. Dr. Quadrat, jestli tu cestu sem vydrží? jestli se ho ještě neptali, hledějí se ho zeptat. Neb to dítě z jejich přátel nemá žádný ani vidět. V neděli je tu posvícení, a tancovat se bude celé tři dni, já tu ale jen v neděli zůstanu.

Dne 2ho listopadu 1836.

VIII.

[Bez data.]

Milí rodiče a bratře!

... Nepochybně přijdu do Prahy již v pondělí (7. list.). V outerý časné ráno budou oddavky a sice u sv. Štěpána ...

K. H. Mácha.

IX.

[Z listu Loře asi r. 1834.]

... Pocestuju přece a sice dříve nežli jsem myslil, takže mi času nezbude k rozloučení. Nebylo by toho také potřebí, neboť jsem Vám již v neděli dal s Bohem navždy a činím to tímto listem také písemně.

Bud'te zdráva. Přesvědčen jsem, že mne snadno pohřešíte i že budete vědět, jak se vyrážet. Cestuju ven, daleko, daleko na venek k svým známým, blíže k onomu místu, kde přítel můj [Beneš] – ve věčném snu odpočívá i žel můj se mnou cítiti nemůže. Chci navštívit hrob jeho, jest mi svatý; pročež chci očištěn, bez nenávisti k němu přikročili. Bud'te tedy zdráva, i odpusťte mi v srdci svém, jestli jsem Vám kdy ublížil, jakož i já odpouštím Vám, co jste mi

učinila. Snad se na hrobě jeho naučím Vás nemilovati, zapomenouti na Vás i povrhnutí světem, jenž mi vše odňal, i každou radost mou zničil dříve nežli jsem jí byl užil. Snad na hrobě jeho se naučím pokojně umřítí a s ním ve chladném lůnu země snítí o ztracených rájích, o nichž jsme snívali spolu, doufajíce, že na zemi takových nenalezneme. Buďte zdráva. Já Vás vroucně miloval, a běda mně, že Vás ještě miluju.

X.

[Asi s posledním dopisem rodičům.]

Lori!

Warum hast Du Dich unterstanden, wider mein Gebot zu handeln und hinunterzugehen zu Deinem Vater? Habe ich Dich deswegen zu uns heraufgenommen? – Willst Du zum Schusse alles verderben?

Mir ist es ein Leichtes! Ich nehme meine Kleider, gehe aus Leitmeritz!

Wohin? – wirst Du nie erfahren, wenn Du noch einmal wider meinen Befehl – Befehl, sage ich handelst, und Du siehst mich niemals wieder.

Ich befehle also, streng befehle ich Dir – dass Du nicht aus unserem Hause herausgehst, nirgendshin, unter keinem, gar keinem Vorwand, oder – so wahr ein Gott und meine Seele lebt, und bei meinem Leben schwöre ich Dir, Du siehst mich niemals wieder.

Wenn Du Dich unterstündest und gingest aus dem Hause – zu Deinem Vater oder wohin, so wahr Gott lebt, ich verlasse Dich am Altar.

Du bleibst also immer und immer beim Ludwig, und sollte man Dich irgendwie haben wollen, so sagst Du, Du seist krank; – ebenso darf niemand zu Dir kommen – ich zittere noch vor Wut, wenn ich denke, dass jemand von den Deinigen da gewesen ist und den Knaben gesehen hat!

Und wenn ich nach Prag komme und Du belügst mich in einem Worte, so wahr ich wünsche, dass mein Ludwig lebt, schwöre ich Dir, dass Du mich verloren hast für alle Ewigkeit.

Alles bleibt wie es ist; keine Vorbereitung, nichts, gar nichts geschieht, bis ich nach Prag komme. Du gehst nicht aus meinem Zimmer!

Ich komme Montag den 7. nach Prag, Dienstag ist die Vermählung und am Donnerstag fahren wir aus Prag nach Leitmeritz. Zur Vermählung wird niemand geladen, den ich nicht

lade. Ist auszer Deinem Vater jemand von Deinen Verwandten in der Kirche, so geh' ich Euch vom Altare weg.

Das schwöre ich bei Gott, und dass ich es tun werde, da kennst Du mich.

XI.

[Bez data.]

Z Prahy. Pánu a panu Michalovi Máchovi, samomleči ve mlejně v Podolí na Jizeře.

Nejmilejší bratře!

Všickni Tě pozdravují a jsou rádi, že jsi spokojen. Píšeš, že jsi v Podolí (nepochybně v Podolí u Svijan, neb na Jizeře jest ještě jedna Podol za Semily), a tamodsud máš do Hradiště asi dvě hodiny cesty. V Hradišti, sice v Klášteře u Hradiště, je p. Hindi, kdyby jsi tedy šel do Hradiště někdy, můžeš se u něho stavět, potřebuješ se jen na mladého pana Hindla ptát, tak ti o něm každý na Klášteře poví. Když jste šli po Jizeře do Semil, tak jsi snad viděl Malou skálu a zbořený hrad Friedstein, a když jste šli ze Semil k Turnovu, snad jste zašli na Hrubou Skálu? Trosky jsi viděl z daleka. Jak se Ti líbí chodit po světě? Není-li to lepší něco vidět, nežli sedět doma a přitom přece dosti zkusit a nevidět nic? Až budeš zase psát, tak piš, co jsi viděl a jak se Ti to líbí. Blízko u Hradiště jest také nějaká Podol, ale ta neleží na nějaké vodě; jen aby potom tam nehledali Tebe s psaním, a nemyslili, že jsem se zmejlil v adresu, že jsem myslil, že je tam nějaký mlejn. Co se nás dotýče, my jsme – chvála bohu – zdraví, mimo že já teď tak trošku se zubem postonávám; proto také tak nepořádně píši. Valé byl zdrav, již ale zase stůně, a Polda chcípl. Piš brzo zas, a až budeš chtít tamodtud jiti dále, tak piš, v kterou stranu se obrátíš. Nezapomeň se podívat do Kláštera k Hindlovi, půjdeš-li do Hradiště. Nejnovější je v Praze, že zabili arcibiskupového husárka, a že jsou impressoři již víc než týden zavřeni. Kdoví co tisknou? a vojáci dostanou prý nové uniformy, Gehročky a modré pantalonky. Otec i matka a všickni známí Tě ještě jednou pozdravují. S bohem. Tvůj upřímný bratr

Hynek Mácha.

XII.

[Bez data.]

Z Prahy. Pánu Michalovi Máchovi. 5 fl. stříbra. Do Podolí.

Milý bratře!

Peníze Tě v tomto psaní nepochybně nejvíce budou těšit, také je nejdříve uhlídáš: proto Ti také nejdříve o nich píši. Tady Ti tedy rodiče posílají 5 fl. stříbra. Máš zase brzo psát, obzvláště ale musíš psát, až budeš namístě; dokonce jestli půjdeš po Labe po vodě dolů k Litoměřicům; nebo jestli bude o velikonocích příhodný čas, tedy půjdu nepochybně se Štrobachem po Labe dolů k Drážďanům. Co mě mrzí, jest, že se tak málo ohlížíš potom, coby přeci stálo za podívanou. Až půjdeš po Jizeře (jestliže půjdeš pořád při řece), přeci budeš musít něco vidět, alespoň Zásadku, Zvířetice a t. d. U Hindla jsi již také mohl být, vždyť to od Vás nebude ani míle cesty. Až s ním budeš mluvit, tedy mu řekni, že mu zkazují, proč mi tak dlouho na moje psaní neodpovídá, a že zrovna na jeho svátek, to jest 18tého tohoto měsíce, musím dělat zkoušku. Machulka jest již od Vánoc zase doma v Praze, u nás se však ještě nedal vidět. Všickni Tě pozdravují, a máš zase brzo psát.

S tím zůstávám Tvůj upřímný bratr

K. Hynek Mácha.

XIII.

Milý Mácho!

Chtěl jsem napsati příteli, ale slovo přítel v čele psaní jest mi příliš malicherné, než abych Tebe ním měl pojmenovati, jenž mi daleko nad tak jmenovaného přítele milejší jseš; viděli jsme se, pravda, teprve třikráte v celém živobytí, ale již ponejprv jsme se, aspoň od mé strany, měli nesmírně rádi. Já Tě (*saltus plus quam lyricus*) ještě ustavičně vidím s tím uzlem švestek putovati s námi na Helfenburg; kdyby to raději již zase bylo. Jakpak je teď asi smutno v Budějovicích? Teď teprva vidím, že jsem ještě nenapsal den, kdy to píši; tehdy dne 10tého března 1835. Teď asi řekneš, tak pozdě píše; měl psáti v roce 1834. Inu, „gravamina homuncolorum“, jak říkáváme, já od těch čas mnoho jiného dokázal. 1. Vystoupil jsem (to se rozumí všecko pro oslavu jména našeho) třikráte na zdejším pražském stavovském divadle českém jakožto herec z ochoty; 2. prohejtíl jsem množství peněz a zdraví v letošním

nesmírném masopustě atd.; co se ostatního dotýče pozdnějšího času, nemůže býti život Tvůj seminářský jednotvárnější nade můj postní; jedině že se tou nadějí kojím, že po svátcích ještě dvě reduty budou dávány v stavení stavovského divadla. O svátcích vyjdeme si, já, p. Štrobach a Kudrna a mnoho jiných študentů, do Čech, a budeme se toulati po Boleslavském kraji. Kdyby nebylo do Budějovic 17 mil, kdo ví, co by se nestalo. Však těším se tím, že se o prázdninách opět a na delší čas shledáme, prozatím zastupíš chatrný list tento živé slovo; já se velice těším, že přijdeš do Prahy, jakož i já že Tě v lůně Tvé rodiny (kterou jsem, jako Tebe, hned při prvním shledání velice zamiloval), při mé nejprvnější delší cestě do Čech uhlídám. Pozdravuj ode mne Tvého pána otce, bratra, p. matku atd.

Až potud šlo psaní od desátého března; a nyní jsem měl na couvert psát, kam náleží. To byla ale ta obtížnost. „Hic haeret aqua!“ zvolal jsem. Neb na koho jsem měl psát? Zdali jest ještě v theologii? To byla pro mne otázka, ač Tobě podivná, nic méně nežli s ano k odpovědění; neb až posud mi přichází, jako by jsi nemohl v theologii zůstatí. Poněvadž mne ale neznámý onen pán, po kterém jsi mi o list zkázal a mne pozdravovati dal, ujistil, že ještě v semináři jseš, a (co mne více těší) velmi dobře vyhlížíš, tak Ti ten dříve psaný list odesílám. Mám prý Ti zaslati adresse na mne! Tak Jsi buď již zapomněl, co a kde jsem a kam psaní poslati máš, ačkoliv jsem Ti to již dávno řekl; aneb Ti to sloužilo za výmluvu Tvé lenivosti, žes mi dříve nepsal. Nepochybně, že to poslední, sice, když jsi mi po tom pánovi zkázati mohl, byl by on jistě také tak dobrý byl a psaní mi od Tebe odevzдал a doručil. Teď ale máš všecko a piš a punktum. Kudrna a Štrobach Tě pozdravují a Ty ode mne i od nich pozdravuj p. Blatenského, a řekni mu, že jsme byli v rodiném jeho městě. Jak jsme se s Vodňanskými študenty při navracování do Prahy chybili, beztoho sám nejlépe víš. Teď buď s Bohem a hodně zdráv.

Tvůj Hynek Mácha, posluchač práv v třetím roku, bytem na Dobytčím trhu, domovní číslo 551/2.

BOLESLAVSKÉ KRÁSCE.

XIV.

[Bez data; asi ze sklonku r. 1832.]

S touhyplným srdcem vstoupil jsem do světa, v naději, že zlaté sny prvního svého mládectví v něm uskutečněny naleznou, byl bych jej celý v náručí obejmul; ale běda, záhy se opona strhla, a já spatřil, že jsem zklamán ... Chtěl jsem květinu utrhnouti na nivě lunojasné, ale jako ledochladná slza skropila rosa noční žžoucí ruku mou; – skloniv se k růži, obdivuji krásu její, spatřil jsem ji z hrobu vykvítati; hledal jsem lidi, jak se ve snách mých jeví, a zočil jsem prázdné larvy, bez srdce na mne se ušklebující, slovem, chtěje obejmouti ráj, přitisknul jsem pouze chladnou zem na svá láskyplná, rozčilená prsa ... Oplakával jsem sny ztracené; jen červánkové večerního nebe, jen stříbrotoká Vltava, jen tmavé stíny vlasteneckých hájů souhlasily se mnou, žal můj znajíce; lidé však mne vytržencem nazývali ... Tak se světem v rozepři, se zničeným srdcem, nepoznán od nikoho, samotný jsem žil v hluku světa, nemilován od žádného a nic nemiluje, jako vyhnanec, jenž na pustou se ukryl skálu, jejížto neprohledná noc černým závojem ho zahaluje ... Tu Vy jste mi vzešla co dennice žžoucí nad tmavými valy mořskými, a první záře prodrala se mou temnou pustou bezživotní nocí ... Nejbláznivější sny mládectví mého vracely se nazpět, s láskou vroucí obejmul jsem opět nalezený ideál svého života. Ve Vás zočil jsem vidinu svou v tělesné skutečnosti ...

A nyní se opovažuji Vám zjeviti, co v každém dechu mém se opětuje, čím zraky mé zahořují, a co ústa má ostýchají se vytknouti ... že Vás miluji! tak vroucně miluji, jakž nikdo na světě ještě nemiloval! Neboť odvrácen od světa, jakož já jsem, jedině k Vám hledím, jedině Vás milovati mohu!

XV.

[Bez data; asi z 2. března 1833.]

... Ledva vzešla již opět mi zacházíte? Nadálť jsem se toho, a protož jsem i v tušeném blahu svém vždy byl smutný; viděl jsem, že jediná hvězda tato není mojí hvězdou, a že jen proto mně na okamžení zasvítí, aby bolestné toužení po záři její jen ještě bolestněji mne rozčililo: ...

HINDLOVI.

XVI.

Z Prahy. Pánu, pánu Eduardovi Hindlovi do Kláštera.

[25. listopadu 1832.]

Eduarde!

Vaši neznámí přátelé Vás pozdravují, u. p. Beneš atd., též rodičové moji; i Vallé – Kdyby jste byl v Praze!! Teď já.

Slušal jsem, že teraz jeszcze mieszkaš u M. p. ojca twego, že niebyłeś we Widnju, i dla tego piszę do ciebie. Częścokroć byłem u Was, mniemałem, że przyjechałeś do Pragy i że będziesz w domu, niebyłeś. – Oczekuję pisanie przez ciebie;

idzię do Waś, zdumiałem się, że będziesz pisał do domu, – niepisałeś. Dla czego?

Widziałeś Waleczow? – Pisaj, jak się teraz tobie podoba. Pisaj zapewnie, i prędko, proszę.

Prędko tyłko? – pisaj zaraz a jeszcze prędczej pisanie twoje oczekuję

twój

Karel Hynek M.

P. Scr.

Škoda, že teď nejste v Praze. Teď by jste měl příležitost polské řeči se učiti; jest zde velmi mnoho Poláků: Křinecký, Palembórg a t. d. Já co umím, naučil jsem se až podtud' od p. barona Láryše, který od zahynutí Polska v Praze se zdržuje. I kněh k čtení tady mám ... nost ... dříve ... nebyly k ...

BALÁDA.

1.

Pokraj skály jinoch sedí,

V jeho rukou harfa dřímá;

Prvním jítrem v dálku hledí,

Vyskočí, i takto hřímá:

2.

„Pohřbi harfu hloubí černá!
Pevný meč mi v pravou ruku,
Vzhůru za mnou mládež věrná,
Skončíme af vlasti muku!!!“

3.

Letí harfa mezi skály,
Posledně zavzdechne sobě,
„„Dobrou noc“““ zdól struny vály,
Na svého co pěvce hrobě.

4.

„Bílá horo! bílá horo!
Odstři příkrov, jenž tě kryje,
Jitro tvé již svítá skoro,
Naše krev tvou vinu zmýje!“

5.

„Sněžka zdvívá čelo jasné,
Krkonošů lampa plane!
Krvavé až zoře zhasne,
Zlaté Čechů slunce vstane!!“

6.

V okruh vlasti zavzní plesy,
Hučí jitrem řeky zdmuté,
České zavzní v kolo lesy,
I za lesy zvony duté.

Pište mi, co o tom myslíte...

XVII.

28. března 1833.

Píšete mi, že jste zříceninou; to je lež, kdo říci může: Já jsem zříceninou, musel jindy pevným hradem bývati.

Já jsem pevná věž; ale běda mi opět, – beze všeho světla. Zdali bude o svátcích zeleno? Dnes mám velkou chuť opsati Vám znělky, které jsem jako na dobrou noc jedné dívce napsal: „Vzešel mája, pak: „Ještě jednou v mladosti mé kraje“ atd. „V hloubi citu kde mám slova vzítí.“ Můj nynější život je velmi smutný!

XVIII.

Koncem prosince 1832 nebo počátkem ledna 1833.]

Milý Eduarde!

Schválně jsem tak dlouho nepsal, čekaje, až Vám něco jistého budu moci psáti o tom, o čem jsem hlavně psáti přislíbil; teď se mi toho ale nahrnulo, že nevím, jestli všecko napíši, čili nic.

1. Ten žertík s p. Čelakovským nepochybně víte, k dorozumění doložím: On si dovolil k řeči císaře Mikuláše neprozřetelné poznamenání přiložiti, řka: „Takové že řeči drživali před několika stoletími Tatarští Chánové k velikým knížatům Moskevským.“ Někdo ho udal u ruského vyslanectví, a on byl od professury i od redakcí odmrštěn, teď však opět obdržel od nejvyšší, purkrabího práci, překládání patentů; a nyní – to však ví v Čechách teprva asi 10 lidí, Vy jste ten 11tý – poslal císař odpověď, že všecko to uražení odpouští a žádá, aby onen profesor opět své místo obdržel. Professuru drží až posud p. Vávra, redakci p. Štěpánek. Včela obdržela obrázky zemřelého Světozoru, ne však co dědictví, nýbrž co legát.

2. Můj bratr dělá na blízku Vás za samomleče, totiž v Podolském mlejně na Jizeře. Psal jsem mu, že jste tam blízko, on ale se snad ostýchal k Vám dojiti.

3. As dvacítilétý malíř Klimmš byl volán do Wisbaden a tamodtud půjde do Říma. Škoda, že odešel; nepochybně se pamatujete na jeho komposice, co byly před třemi lety ve výstavu, totiž Oberon a Erlkönig. Po odšedším viděl jsem pozůstalý obraz as 3 ½ třevíce vysoký a 3 třevíce široký, v barvách, představující skok s Vyšehradu. Obraz ten rozpráví česky; oblek osob, krajina, stavba, obličej, kůň, všecko – všecko je české z 9tého století. Běda, že není

dokonaný; nakvap před dohotovením ještě utekl mladý umělec. Na památku jsem obdržel perem od něho rejsovaný – výborný obraz. Však ho uvidíte.

4. Malířská anekdota. Jistý malíř jménem Friese věří v duchy hvězdní, a celý jeho život jest dle jeho víry zřízen. Předsevzal si jednou, že nepotřebuje denně více nežli 15 kr. v. č; a dle toho také za celý den nepracoval více, než čím 15 kr. v. č. vydělal. Takovým hospodářstvím to tak daleko přivedl, že ve všech svých pracích musí něco míti, co my „bizarr a karikatur“ jmenujeme, žádný obraz nemůže a nesmí bez něčeho takového z jeho rukou vyjít; u příkladu: rejsoval také s některými jinými Vám známé obrazy z historie české, a mezi těmi obrazy také – tuším „Vypuzení Avarů“, – v předu se bijí dva chlapi, a p ... jednoho z nich je karikaturní co obličej vystíněna – pak ustrnuvše se nad jeho chudobou, dali mu Házové rejsovati do Světozoru „Štěpánský chrám ve Vídni“ a on tam naň namaloval oblak, jako by chlap chodě po nebi z dlouhé dýmky kouřil; – dali mu malovati „Nilpferd“, a on, ustavičně v duchu přežvykuje slova Faustova z Goethe, kde mluví k přivedené s sebou netvoře: „Es sieht fast wie ein Nilpferd aus“, vymaloval místo Nilpferd – Mephisto. Prosi-li ho kdo, aby něco narejsoval bez takové karikatury – nerejsuje nic. Nemá groše, a – jestli kdo u něho zamluví práci a zaplatí mu a pak vymalovanou karikaturu dá vypraviti – vezme přece svůj obraz zpět, navrátí peníze a – trpí hlad. Tak mu tedy žádný nedal práci; a on si umínil, že umře hladem. Ležel v největším mrazu – (v jeho bytu nejsou žádná kamna) – na posteli již tři dny o hladu, za poslední peníze nakoupil papír, a z postele přehnutý rejsoval na papíru na zemi položeném samé postavy, jaké vidáváme ve zimních snách. Jak se Vám líbí?

5. Na požádání pana kněhkupce Neureitra dohotovil jsem román „Cikání“; censura však jej nepropustila – neví žádný proč. Já jsem šel k p. Zimmermannovi – censorovi – a jsme spolu tak zadobré, že mi slíbil, abych se nestaral, že tomu pomůžeme, a že projde – jen abych posečkal nějaký čas a zatím vydal svou báseň – hodlám tedy „Máj“ co nejdříve dohotoviti – čísla 1, 2, 3 jsou hotova, ještě číslo čtvrté. Vy jste jej teď na venkově pozorněji četl – žádám Vás – pište mi obšírně, jak se Vám líbil – kde co změniti, co se Vám zdá nejlepší? – atd. Jestli jste ho dal Svému panu otci čísti, prosím – mně bude Jeho mínění velmi vzácné! Nezapomeňte; já bych přeci rád poprvé nějak hlučněji vystoupil a proto chci opravit, co bych byl pochybil. Člověk je slabé zvíře.

6. Hned po Vašem odchodu – neshodl jsem se v divadle – a dal jsem divadlu výhost – za lístky jsem tedy neobdržel nic. Bude-li chtít Neureitr „Máj“ vydati – tedy mu to přepustím on beztoho snad bude požadovati – 2 archy – jest větší ta báseň, než jsem myslel.

Můj nynější život jest velmi – velmi smutný, obzvláště až se uvidíme – dá Bůh brzo – dejte si ode mne vypravovat anekdotu o nočním navštívení Vyšehradu, a uvidíme, jestli dovedu

humoristicky psát – aneb aspoň mluvit. Budoucí týden očekávám od Vás list, obzvláště stranu „Máje“ úsudek, abych ho mohl dát dříve p. censorovi čisti – a – pak zaslati do censury! Sapienti sat. Váš list nejpozději někdy v sobotu příští týden.

Karel Hynek.

XIX.

[8. června 1836, po vyjití „Máje“.]

Milý Eduarde!

8. června 1836. S hrozným smíchem jsme četli, že jste na Kosti spadl; ne sice že bychom se byli Vašemu pádu smáli, ale Vašemu toho pádu vyobrazení. Pravíte, že jsem smutný atd. Eduarde! kdyby jste byl v Praze, a já Vám mohl vypravovat, co se v krátkém čase se mnou dalo – Vy byste se zbláznil. – Palec od levé nohy bych za to dal kdybych mohl s Vámi mluvit; neb to snést, co já nesu, a nemoci to žádnému svěřit, sám v sobě to žrát... Eduarde! kdyby jste byl zde!! Jak chladný jsem, budiž Vám toto příkladem. P. Tomíček posuzoval můj „Máj“, mne nazval „rymotepcem“, mou báseň „škvárou“ a mnohem horší věci, a já – ani jsem se nezasmál, ani nerozhněval; četl jsem to všecko, jako by neznámý byl neznámou mně báseň napsal i posuzoval. Však jen až Vás uvidím, však Vám zledovatí Vaše vřelá krev, jako moje... Nemyslete, že moje zasmušilost jest i v Praze tak zjevná, jako Vám teď v Klášteře; je to jen pro Vás, pro ostatní lid: Na tváři lehký smích – hluboký atd... Vás jen a Beneše!! Co jsem Vám psal, neví žádný mimo nás dva, a od Vás se to žádný nedozví.

XX.

Dne 9tého října 1836.

Milý Eduarde!

Já jsem v Litoměřicích – a dá Bůh – zůstanu zde několik let. Jsem jakožto ammanuensis a spolu praktikant u p. justiciera Důraza. Byt můj v Litoměřicích jest jeden z nejpěknějších, které znám. Celé první poschodí, samozavřítí, dva pokoje, zrovna vedle biskupské residencí na kopci právě nad Labem. Z jednoho okna vidím k východu proti řece, k Mělníku, na kolik mil, přes pevnost atd. Ze 3 oken hledím od pevnosti kolem přes Boušovice, Doxany, Budín, Libochovice, Třebenice, Košťál, Mlíkojedy až k Radobyli, a Hanžburek náš svatý Hanžburek

mi kouká všemi okny až do postele, nechť ji postavím kde chci, a ten černý Košťál na obzoru plamenného nebe při západu slunce, a ty modré hory – a ta rovina – ty skupiny stromů po ní – a ty vinice kolem, v nich ty bílé domky – a to Labe pode mnou – a Hanžburek. Eduarde, to musíte vidět, to se nedá popsat. Z pátého okna koukám do zahrádky na západ a posledním oknem vidím na půlnoc do Litoměřických hor k Auši – ergo – na všechny strany. „Ten byt mně bohové hor popřáli co svému příteli“, psal jsem Štrobachovi, a teď to opakuji s radostí: Navštivte mne v Litoměřicích! Ještě více – mám syna, zrodil se prvního října, a nepotřebuji hlavu srazit, neb kdybyste ho viděl, řeknete: To je mladý Mácha, třeba jste to nevěděl, že mám syna.

Narodil se prvního o půlnoci k druhému dnu října, a třetího přiběhl mi to bratr vyřídít do Litoměřic. Otec mé holky nechtěl, aby slehla doma, když tedy k půlnoci na ni to přišlo, vedli ji v největších bolestech pěšky od svatého Petra ze Soukenické ulice až do Jirchář k svatému Vojtěchu k babě, a sotva že ji – dlouho ji hledavše – našli, zrodil se chlapec při vstoupení do pokoje.

Jest však zdrav. Kdyby byl pošel, zrodiv se na ulici, co bych byl učinil – sáhněte v ňadra Vaše a víte to.

Již jsem vám jednou psal, co to dítě již v matce zkusilo, a to ne všecko – to zkusilo opět při svém porodu; ale hledí mu to z obličejů. Zvráštěné čelo, hluboko přes oči naklenuté, vystupující žíla na čele, zamračené temnomodré oči, a ten hluboký smutek v tak malém obličejí, Eduarde – to je můj syn – anebo Váš, tak hluboký smutek nenese žádné tak outlé srdce leč našeho syna. Viděl jsem ho čtvrtý den po jeho zrození a dal jsem ho křtít, druhý den nato vrátil jsem se do Litoměřic, a doufám, že jej brzo zde u sebe budu mít. Holku tu si vezmu brzo. Heslo mé teď syn můj a příroda! – láska má, ty oba – a Vy, Eduarde, mně bližší.

27tého září šel jsem z domu do světa, abych se staral sám o sebe, rodičové moji dali mi tři dvacetníky, a já jsem šel do světa, maje tři dvacetníky, beze strachu, bez doufání – i obrátil jsem se k Litoměřicům, a aj, duchové horní mne vyslyšeli a já volám: „Vystavme zde tři stány, tobě jeden, mému synu jeden a Benešovi jeden, neb jest zde dobře býti!“ Petr na sebe zapomenul a já sebe neznám více.

Eduarde, pište mi brzo – nesmírnou recensí na můj Máj, od Vás ji očekávám až posud, – ať jest nejméně tak dlouhá, jako se vynachází jedna též na můj Máj v časopisu nazvaném „Unser Planet“, aneb ať není kratší než ta, co o něm psána jest v časopisu nazvaném „Morgenblatt“, a ať není taková, aby chválila hanou a haněla chválou, jako v Květech a ve Včele. – Pište brzo, Eduarde! anebo ještě dříve přijďte ke mně.

Hynek Mácha.

Adress na mne: Ignaz Mácha, absolvirter Jurist. Abzugeben in der Kanzlei Sr. – des H. H. Joseph Durms, ustiziär u. Advokaten Wohlgeboren in Leitmeritz, |ange Gasse N. C. 199.

REDAKTOROVI „KVĚTŮ ČESKÝCH“.

[1834, č. 21.]

XXI.

Nta. Pane!

Prosím Vás, opravte co chybeno a vzdělejte podle chuti Vaší; mně to nemožno, jižť půlnoc. Rukopis mi zachovejte, aneb dejte mi vytisknouti jeden arch třeba na černém papíru. Buďte s Bohem – Vás pohřeším často v těchto osmi dnech. Buďte zdrav. Mou poklonu prosím neopomíňte vyříditi slečince Leni. Prosím.

VESELSKÉMU.

XXII.

Z Prahy. Panu, panu Petrovi Veselskému, učitelenskému pomocníkovi, Blahorozenému ve Světlé.

[Dne 8. dubna 1836.]

Milý příteli!

List Tvůj mne velmi radostně překvapil; škoda, že takovou máje příležitost, mně častěji takové nepřipravíš překvapení. Ty si nesmírné vedeš lamentace na lásku? Brachu, ve Světlé – učitelský pomocník a – stěžovat si na lásku!!! Hledat lásku zde na zemi takovou, o jaké si zazpíváme, to je marnost nad marnost, moudrý Šalamoun jinače lásku znal. Jestliže u jedné „Vale láska ošemetná, Adieu, Lebewohl,“ zapěješ, obrať se k jiné a vatis.

Pamatuješ na parvu, jak jsme se tam, totiž Ty, já, Řezáč a nebožtík Richtř, chovávali. To byly tempora!

Tedy Petera byl u Vás na blízku a s tím jsi o vlastenecké literatuře rozmlouval. Jo, to byl podivný pavouk, ale já jsem ho měl přece rád, škoda, že je tak daleko od Prahy. Jestli si spolu dopisujete, pozdravuj ho ode mne. Nějakému Hindlovi, o kterém ti nepochybně vypravoval a který mně častěji píše, zaslal tuhle nedávno dva listy po sobě, co v nich ale bylo, to nevím.

Piš mně opět a brzo. O literatuře Ti nepochybně p. Vogl dosti často důkladné zprávy dává, leč snad ne o tom, co já píši, protož slyš: Já jsem vydal na svůj náklad „Máj“, báseň romantickou, to jest veršovaný román, bude obnášeti asi 2 1/2 tištěného archu, jakož o tom ve „Květech“, dá-li Bůh, obšírnější obdržíš zprávu. Asi 100 exemplářů dal jsem vytisknouti na velmi skvostném papíru i ostatní přípravy k tomu jsou skvostné. Jaký exemplář pro Tebe, to vím; jestli ale pro někoho v okolí budeš něco potřebovati, tedy piš v listu na mne, kolik a na jakém papíru chceš exemplářů; a sice – za to tě žádám – brzo, – byť jsi i třeba nepsal o exempláře.

Svoboda tě pozdravuje.

Tvůj

Kar. Hyn. Mácha.

ŠIMÁKOVI.

XXIII.

Von Prag. Dem Herrn Herrn Anton Šimák Wohlgeboren Pomyšel bei Melnik.

[Asi 8. dubna 1836.]

Milý příteli!

Tak pěkně nebude můj list napsaný, jako Ty jsi mi (blažené paměti) opsal báseň k jmenovinám bývalého našeho praefecta p. p. Kajetána Vrány; ale upřímnější bude dojistá každý cit v něm pronesený, nežli v napřed podotknutém vynuceném přání.

Mně se po Tobě dosti často – abych neřekl – ustavičně stýská; Cágel mi o Tobě vypravoval a – těší mne velice – že prý jsi mě chválil. Ty jsi venku nepochybně veseleji živ, nežli my zde v městě uzavření. Piš mi o Svém živobytí venkovském, co děláš, co máš za děvče a t. d., ale piš mi, až budeš mít hodně *dlouhou* chvíli, pak mi snad hodně *dlouhé* psaní napíšeš, a dělej, aby jsi tu dlouhou chvíli brzy dostal, nebo já list Tvůj v netrpělivosti budu očekávati.

Jak jsi zde posledně v Praze byl – já doufám totiž, že jsi od těch čas nebyl v Praze, sice že bys mne byl navštívil – tedy jak jsi byl posledně v Praze, tázal jsi se mne, zdali jsem něco

vydal. Ted jsem vydal. Asi do 15tého toho měsíce vyjde na mé vlastní útraty moje romantická báseň „Máj“, nebo veršovaný románek spíše než romantická báseň. Já jsem ho vydal sám na své útraty nechtěje v žádné spolkování s kněhkupci vejiti, a dal jsem asi 100 exemplářů na velmi pěkném papíru a skvostně vydati. Pro Tebe vím, jaký exemplář, ale jestli ještě pro někoho v okolí Tvém některý exemplář budeš potřebovati, tedy mi piš, kolik exemplářů a na jakém papíru, a jakou cestou je chceš obdržeti; jestli máte v Mělníku nějakého kněhkupce, abych je kněhkupceckou cestou poslal do Mělníka; nebo jestli někdo od Vás anebo Ty sám přijdeš do Prahy, anebo po dostavníku (Stellwagen) a t. d., anebo jak Ti Tvůj exemplář mám poslat! – Celý spis bude obnášeti jen asi 2 1/2 archu.

Jestli nám Pán Bůh tyhle časy nějaké ferie asi na tři dny nadělí, tedy Tě přijdu navštívit do Pomysle; piš, jestli tyhle dva měsíce zůstaneš doma. Psaní Tvé brzo očekávám. Adress na mne máš:

Karel Hynek Mácha, posluchač práv v 4tém roce bytem na Dobyčím trhu ČC 551/2.

Co jsi na mně chtěl, máš na příležitostním papíru.

Bud' s Bohem.

NEZNÁMÉMU.

XXIV.

Já Vás tuze prosím ... ještě příští týden na mé otázky odpo ... mně běží žilami mráz, ale usmívaje se tisknu ji k srov... á!

Prosím Vás – pište mi do 22ho června; tak velké – a větší psaní nežli já ... a hodně mnoho o sobě. Budete-li mít také nějakého kluka neb holku? – hahaha! Píšte mi jistotně anebo (to je sen), přijďte do Prahy ... ale pište, pište jistě do 22ho června; „mluvte, ať Vás vidím“. Pamatujete se na naši cestu do Jičína, na mou touhu na tu noc v Jičíně, při kořalce? Pro onu noc Vás prosím, pište do 22ho června. Ted' jest hůře než tenkrát na té cestě! Beneš je mrtev, Vy jste mrtev, a já...

Dne 8ho června 1836.

S Bohem.

Váš

K. H. Mácha.

Bulwera si musíte opatřiti: Eugen Aram, Der Verstoszene a Falklanda.

Bratr a všickni naši Vás pozdravují. Má holka Též ... snad tedy také mé dítě, není-li mrtvé.